

ORNIS FENNICA

1931

SUOMEN LINTUTIETEELLISEN SEURAN JULKAISEMA
UTGIVEN AV ORNITOLOGISKA FÖRENINGEN I FINLAND

N:o 1

Toimittajat: tri *Ivar Hortling*, Helsinki —
Kulosaari, maist. *Einari Merikallio*, Kerava.
Toimituksen osoite: tri *Ivar Hortling*, Hel-
sinki — Kulosaari.
Vuosikerran tilaushinta: Smk. 50:—, ulko-
maille Smk. 50:—

Redaktörer: dr *Ivar Hortling*, Helsingfors —
Brändö, mag. *Einari Merikallio*, Kerava.
Redaktionens adress: dr *Ivar Hortling*, Hel-
singfors — Brändö.
Prenumerationsavgift per årgång: Fmk 50:—
till utlandet Fmk 50:—

Bezugspreis für Abonnenten im Ausland Fmk 50:—

Kanalintujemme munamäärät.

Kirj. EINARI MERIKALLIO.

Laatiessani lausuntoa kanalintujen metsästysajan alkamisesta Oulun läänissä ¹⁾ kiintyi huomio, vertaillen maamme etelä- ja pohjoisosien munallisten pesälöytöjen keskiaikoja toisiinsa ja näiden perusteella johtopäätöksiä tehdessä kanalintujen poikasten kehitymisestä, munamääriin. Olihan näet selvää, että pieni munamäärä aiheutti lyhyen munimisajan ja siten joudutti hautomisen alkamista, poikasten syntymistä ja edelleen riistakelpoisiksi kasvamista. Suuri munamäärä vaikutti tietysti päinvastoin. Lausunnossa esiintuotuun olettamukseen, että kanalintujen munamäärä yleensä etelässä oli suurempi kuin pohjoisessa, antoi aiheen paitsi pesimisaikoja koottaessa saatu, tosin tarkistamaton käsitys, jota tuki *Montellin* huomio metson pienemmästä munamäärästä Lapissa, myös se seikka, että Etelä-Suomen munallisten pesien löytöaika oli keskimäärin 11 päivää varhaisempi kuin vastaava aika Oulun läänissä, mutta munien kuoriutumispäivä vain 8 päivää varhaisempi.

Kun kanalintujemme munamäärien selvittelyllä edellämainitun olettamuksen sekä asian itsensäkin vuoksi on merkitystä, varsinkin kun tiedot kanalintujen munamäärästä näyttävät kirjallisuudessa sangen vaihtelevilta, haluamme täten tuoda tekemämme selvittelyn tulokset julkisuuteen.

Käytetty aineisto on sama kuin varemmin mainitun lausunnon, paitsi että pesyeet ovat jo melkolailla runsaammat, etupäässä yksityisten henkilöitten lähettämien tietojen kautta. Metson, teeren,

¹⁾ Ks. Metsästys ja Kalastus 1930, n:o 12, ss. 373—378, jossa lausunto on kokonaisuudessaan painettu.

riekon ja pyyn lisäksi olemme mukaan ottaneet myös turkinpyyn (peltopyyn), viiriäisen ja kiirunan, joilla lajeilla ei Etelä- ja Pohjois-Suomen metsästysaikoja toisiinsa verratessa ollut kiintoa.

Tässäkin tarkastelussa on maamme vertailua varten jaettu va-remmin mainittuihin kolmeen vyöhykkeeseen, nimittäin Etelä-Suomeen, Oulun vyöhykkeeseen ja Lappiin. Rajana ovat kahden ensin-mainitun vyöhykkeen välillä Oulun läänin eteläraja ja kahden jälkim-mäisen välillä Kuusamon, Kemijärven, Kittilän ja Muonion pitäjien eteläraja.

Aineisto jakaantuu eri lajien ja vyöhykkeiden osalle seuraavasti:
Die Nestangaben verteilen sich auf folgende Weise:

	Etelä-Suomi Süd-Finnland	Oulun vyöhyke Mittel-zone	Lappi Lappland	Yhteensä Zusammen
Metso				
<i>Tetrao urogallus</i>	74	31	62	167
Teeri				
<i>Lyrurus tetrrix</i>	112	21	2	135
Pyö				
<i>Tetrastes bonasia</i>	31	15	2	48
Riekko				
<i>Lagopus lagopus</i>	41	25	56	122
Kiiruna				
<i>Lagopus mutus</i>	—	—	27	27
Viiriäinen				
<i>Coturnix coturnix</i>	3	3	1	7
Turkinpyy				
<i>Perdix perdix</i>	78	8	—	86
Yhteensä				
Zusammen	339	103	150	592

Pesätietoja on siis yhteensä 592. Enemmän kuin puolet niistä on Etelä-Suomesta, runsas $\frac{1}{6}$ Oulun vyöhykkeestä ja runsas $\frac{1}{4}$ Lapista. Metso on runsaimmin edustettu (167 tietoa). Etelä-Suomen valtalintu teeri on toisella tilalla (135), jonka jälkeen seuraavat riekko (123), turkinpyy (86), pyö (48), kiiruna (27) ja viiriäinen (7). Metson, riekon ja viiriäisenkin pesälöydöt ovat verraten tasaisesti jakaantuneet eri vyöhykkeiden osalle, kaikkien ollessa kuitenkin runsaampia maamme pohjoisella puoliskolla. Aivan etelävoittoisia

ovat teeri, pyy ja varsinkin turkinpyy, kun taas kiirunaa on yksin Lapissa. Yleensä kuvastaa tilastomme verraten hyvin eri kanalintulajien leviämistä pohjoiseen.

Eri munamäärille jakaantuvat kanalintujen pesälöydöt seuraavasti:

(Ks. oheellista taulukkoa!)

Taulukkoon on otettu kaikki ilmoitetut munamäärät aina yhdestä alkaen ja huolimatta siitä, osoittavatko ne lopullista määrää vai ei. Viimeksimainittu seikka johtuu siitä valitettavasta asiain tilasta, että lopullista munamäärää ilmoittavia tietoja on kovin niukasti, niin että yksinomaan niihin perustuen olisi tilasto liian heikko. Lopulliset munamäärät, joilla on tärkeämpi osuus munaluvun selvittelyssä, ovat mainitut erikseen pienin numeroin. On ilmeistä, että huomattava osa muistakin munamääristä on lopullisia.

Vaikkakin lopullista munamäärää ilmoittavat tiedot ovat erikoisen tärkeitä munaluvun alirajaa etsittäessä, ei alinta löydettyä selaista ole ilman muuta katsottava munaluvun normaalista alirajaa osoittavaksi, sillä useat seikat voivat aikaan saada, että munamäärä pesässä on normaalia pienempi. Näin on asianlaita, jos osa munia ihmisen tai eläinten ryöstämänä tai hätämunimisen kautta on joutunut hukkaan. Samoin on laita, jos lintu, ensi tai ehkä useammankin pesän tultua hävitetyksi, on myöhemmin laatinut uuden pesän, jonka munaluku, kuten usein näyttää käyvän, ei jaksu kohota tavaliseen määrään. Nähtävästi näin on selitettävissä toisinaan kanalinnuillakin tavattavat, harvinaisen pienet pesyeet. Onpa tavattu yhden ja kahdenkin munan haudottuja pesyeitä.

Edellämainituista seikoista johtuu, että alinta munamäärää ei tällaisen tilaston avulla voi ehdottomalla varmuudella ratkaista. Kun sellainen nyt kuitenkin on tehtävä, olemme rajan harkiten asettaneet siihen, missä varsinkin lopullisten pesyeiden lukumäärän nousu mielestämme osoittaa normaalisten munalukujen alkaneen. Taulukkoon asetettu viiva osoittaa tätä rajaa.

I. Metso.

Montellin varemmin mainittu lausunto metson munamäärästä kuuluu (suomennettuna): Munien lukumäärä täällä pohjoisessa näyttää olevan pienempi kuin mitä on laita muualla, kirjallisuudesta päättäen. Kun munien luku *Kolthoff—Jägersköldin* mukaan (Nordens Fåglar) on 8, harvoin 9, ja *Mela—Kivirikon* mukaan 5—15,

Suomen kanalintujen munamäärät. Eizahlen der finnischen Hühnervogel.

		Munaluku — Eizahl:																										Keskiarvo	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	Mittelwerte
Metso <i>Tetrao urogallus</i> (L.)	Etelä-Suomi — Süd-Finnland	2	2	3	1	6.1	20.9	18.7	12.4	7.1	2			1															7.08
	Oulun vyöhyke — Mittlere Zone	1	1	5.1	1.1	5.3	10.6	3.1	4.1						1.1														6.83
	Lappi — Lappland	1.1	2.2	5	13	20.3	18.9	2																					5.98
Koko maa — Ganz Finnland		3.1	5.2	5	11.1	20.5	45.15	46.22	17.5	11.2	2			1	1.1														
Teeri <i>Lyrurus tetricus</i> (L.)	Etelä-Suomi — Süd-Finnland	1	3	3	4	4	10.2	17.4	19.3	19.8	19.7	11.4	2																8.63
	Oulun vyöhyke — Mittlere Zone					4	2	7.3	3.1	1	4.1																		7.33
	Lappi — Lappland									2.1																			(9.0) } 7.48
Koko maa — Ganz Finnland		1	3	3	4	8	12.2	24.7	22.4	22.9	23.8	11.4	2																
Pyy <i>Tetrastes bonasia</i> (L.)	Etelä-Suomi — Süd-Finnland	1	1			1			7.3	8.5	9.4	3.1	1																9.39
	Oulun vyöhyke — Mittlere Zone	1	1		1.1		2.1		1.1	2.1	5.2	2.2																	9.33
	Lappi — Lappland								1.1	1																			8.50 } 9.21
Koko maa — Ganz Finnland		2	2		1.1	1	2.1	9.5	11.6	14.6	5.3	1																	
Riekkö <i>Lagopus lagopus</i> (L.)	Etelä-Suomi — Süd-Finnland	1.1	1	2	1	2	11.2	10.3	8.3	2.1	2																		10.27
	Oulun vyöhyke — Mittlere Zone		1	1			5	1	7.3	7.1	2	1																	10.26
	Lappi — Lappland	1	3	9	2.1	8	5.1	7.4	10.6	9.2	1.1	1.1																	9.37
Koko maa — Ganz Finnland		1.1	2	4	11	4.1	9	12.1	19.6	27.12	24.6	3	2	4.1															
Kiiruna <i>Lagopus mutus</i> Montin	Lappi — Lappland				1	1	8	3	5.1	3	6.2																		8.84
Viiriäinen <i>Coturnix coturnix</i> (L.)	Koko maa — Ganz Finnland	2					1	1.1		1	1	1																	9.60
Turkinpyy <i>Perdix perdix</i> (L.)	Etelä-Suomi — Süd-Finnland	1					1					6.1	4.2	10.2	6.2	4	3	1	4.2	3.1	3	5	4.2	6.1	5.2	3	5.2	4.2	17.50
	Oulun vyöhyke — Mittlere Zone		1												1	1		1	1		1	1						1	18.57
	Koko maa — Ganz Finnland	1	1				1					6.1	4.2	10.2	7.2	5	3	1	5.2	4.2	3	6	5.2	6.1	5.2	3	5.2	4.2	1

Die Vertikallinien bezeichnen die supponierte untere Grenze vollzähliger Gelege.

en koskaan ole tavannut useampia kuin 7 munaa pesyeessä, aivan useimmissa tapauksissa vain 6 ja toisinaan vain 5.

Ohellinen tilasto osoittaa *Montellin* huomiot pääpiirteissään oikeiksi — hänen vertailunsa tosin perustuu osaksi kirjallisuustietoihin, jotka eivät vastaa maamme oloja — ja samalla hänen, rajoitetulla alueellatekemänsä havainnot koko pohjoiseen vyöhykkeeseen soveltuviksi. Seitsemää korkeampi munaluku (8) on kyllä kaksi kertaa tavattu Lapista, mutta on sitä kuitenkin pidettävä sangen harvinaisena, kun taas Etelä-Suomessa tämä luku ja vielä 9:kin ovat tavalisia. Sensijaan on 5-luku, joka Lapissa on tavallinen, Etelä-Suomessa harvinaisempi kuin Lapissa tuntematon 9-luku.

Alin munaluku metsolla näyttää Etelä-Suomessa olevan 5, mutta Pohjois-Suomessa 4. Ylin raja on 13, minkä pesyeen on *V. Lindman* tavannut Pudasjärvellä 13 p:nä kesäk. 1885. Munat olivat olleet hyvin haudotuita.

Munamäärien keskiarvo on Etelä-Suomessa 7.08, Oulun vyöhykkeessä 6.83 ja Lapissa 5.98. Etelä-Suomessa on siis munaluku keskimäärin vähän toista munaa suurempi kuin Lapissa, murta vain hiukan suurempi kuin Oulun seudussa. Tilastossa kiinnostaa 6:n ja 7:n lukujen ylivoimaisuus, samoin kuin se omituisuus, että 7-luku Oulun vyöhykkeessä, päinvastoin kuin mitä on laita muualla, on runsain ja vielä kaksinkerroin seuraavaa runsaampi. Muuksi kuin sattumaksi emme toistaiseksi osaa tätä ilmiötä selittää. Sama epätasaisuus ilmenee 5-luvun niukkuudessa.

Lähtemättä tässä kirjoituksessa tarkemmin selostamaan tieteellisen kirjallisuuden käsitystä kanalintujemme munamääristä, mainitsemme kuitenkin muutamat pääjulkaisut, koska ne osoittavat tällä alalla vallitsevaa hajanaisuutta ja koska niiden valossa vasta tilastomme tulos pääsee oikeuksiinsa. Julkaisut ovat: *Georg Krause*, *Oologia universalis palæarctica*, *Gustaf Kolthoff—L. A. Jägerköld*, *Nordens Fåglar*, *G. Sundman*, *Finnische Vogeleier-Eggs of Finnish Birds* ja *K. E. Kivirikko*, Suomen linnut.

Krausen mukaan on metson munamäärä 5—15, harvoin suurempi, useimmiten 6—8. *Kolthoff—Jägerköld* taas sanoo munia olevan 8, verraten harvoin 9, joskus 10:kin. *Sundmanin* käsityksen mukaan on munamäärä nuoremmilla naarailla 5—6 ja vanhemmilla 12—15. Väliluvuista hän ei mainitse mitään, samoin kuin ei siitäkään, mihin hänen käsityksensä nojautuu. Ainakaan eivät hänen julkaisemansa pesälöydöt anna tukea yllämainitulle johtopäätökselle.

Kivirikko ilmoittaa munaluvuksi 6—10, tavallisimmin 7—8, poikkeustapauksissa vielä enemmän. Tilastomme mukaan taas on metson munamäärä 4—13, tavallisimmin 6—7, Lapissa hyvin harvoin enää 8, muualla Suomessa sensijaan verraten usein vielä 9:kin, mutta hyvin harvoin sen päälle. Alin munaluku Etelä-Suomessa on 5.

II. Teeri.

Myös teerellä on 7:n munan pesyeitä enin eli 24. Huomattava kuitenkin on, että sitä korkeammat luvut aina 10 saakka ovat, päinvastoin kuin metsolla, aivan tasaväkisiä 7-luvun kanssa, menevätpä Etelä-Suomessa kaikki yhdessä rintamassa edellekin, 7—10 lukujen kahtapuolta putoaa pesyeiden luku puoleen. Samalla onkin alaraja saavutettu ja melkein ylärajakin, sillä 12 munan pesyeet (2) ovat jo suuria harvinaisuuksia. Tilasto on harvinaisen tasainen.

Lapin pesyeiden vähälukuisuus tekee vertailun sen ja muiden vyöhykkeiden välillä mitättömäksi. Verraten korkeaa lukumäärää osoittavat kuitenkin molemmat sieltä tunnetut pesät. Oulun vyöhyke ei pääse niin korkeisiin määriin kuin Etelä-Suomi. Keskiarvossakin se on, myöskin Lapin pesyeet siihen yhdistettyinä, toista munaa Etelä-Suomea jälessä. Etelä-Suomen keskimäärä on 8.⁶³, Oulun vyöhykkeen 7.³³ ja Pohjois-Suomen kokonaisuudessaan 7.⁴⁸.

Alin munamäärä näyttää teerellä olevan Etelä-Suomessa 6, Pohjois-Suomessa 5 eli siis yhtä munaa korkeampi kuin metsolla. Toiselta puolen metso ylittää teeren korkeimman munamäärän, joten sen munamäärällä siis on suurempi väljyys.

Lintukirjallisuuden tiedot käyvät huononlaisesti yhteen ohellisen tilaston kanssa. Niinpä on *Krausen* mukaan munamäärä useimmiten 7—9, harvemmin 10—12 ja toisinaan aina 15. „*Nordens Fåglar*“ ja „*Suomen Linnut*“ ilmoittavat munamääräksi 8—9, mutta joskus aina 10, ja *Sundman* tavallisesti 6—8 tai 10—12, riippuen naaraan ijästä, toisinaan enemmänkin. Nytkään hän ei mainitse väliluvusta mitään eikä hänen julkaisemansa pesätiedot sanottavasti tue hänen lausuntoaan.

Tilastomme taas ilmoittaa teeren munamääräksi Suomessa 5—12, tavallisesti kuitenkin 7—10, vain Etelä-Suomessa vielä 11:kin ja hyvin harvoin 12. Etelä-Suomen alin määrä on 6.

III. Pyy.

Munaluvun runsaudessa pyy voittaa molemmat edelliset lajit, 10-luku, joka teerellä kyllä kilpaili ensi sijasta, on pyyllä kuitenkin ehdoton valtaluku, 9:n ja 8:n jäädessä huomattavasti jälkeen. Korkeisiin lukuihin nähden on pyy, kun koko Suomi otetaan huomioon täydellinen teeren toisinto. Oulun vyöhykkeessä pääsee pyy korkeampaan lukuun kuin teeri eli 11:een.

Alaraja on jälleen Etelä-Suomessa yhtä korkeampi kuin Pohjois-Suomessa ja yleensä 2 munaa korkeampi kuin teerellä. Munaluvun vaihtelevaisuus on siis vielä ahtaampi kuin teerellä. Tästä johtuu-kin, että pyyn munamäärä on keskimäärin huomattavasti korkeampi kuin teeren (9.³⁹ ja 9.²¹ pro 8.⁶³ ja 7.⁴⁸). Lappi kahdella pesyeellä on kyllä huomattavasti keskiarvossa Etelä-Suomesta jälellä, mutta Oulun vyöhyke vain nimeksi, kiitos runsaiden 10-munan pesyeiden.

Krausen mukaan on pyyn munaluku 7—12, harvoin 13—16. *Sundmanilla* ei ole ollut tarpeeksi aineistoa yhteenvedon tekoon. *Kolthoff—Jägersköldin* mukaan on munia 9—12, *Kivirikon* 9—10.

Tilastomme mukaan on pyyllä munia 7—12, tavallisimmin 8—10, harvemmin 11, hyvin harvoin Etelä-Suomessa 12. Alin munamäärä on Etelä-Suomessa 8, Oulun läänissä 7.

IV. Riekkö.

Riekon yleisin munamäärä on myös 10, 9:n, 8:n ja 7:n jäädessä tasaisesti, ja tasaisemmin kuin pyyllä, jälkeen. Kuitenkin voittaa riekko pyyn ja teeren, puhumattakaan metsosta, siinä, että 11-luku on toiseksi runsain. Eikä riekon munaluku pysähdy 12:een vaan kohoaa aina 14:ään, ylittäen siten kaikki edeltäjänsä ja muutkin kanalintumme fasaania ja turkinpyytä lukuunottamatta.

Vaikka Lappikin voi (runsas aineisto lisää tietenkin munaluvun väljyyttä) esittää korkealukuisia harvinaisuuksia, jää se keskiarvossa kuitenkin huomattavasti Etelä-Suomesta jälkeen. Etelä-Suomen 10.²⁷ ja Oulun 10.²⁶ vastaan voi Lappi esittää vain keskiarvoluvun 9.³⁷.

Alaraja on Etelä-Suomessa ja Oulun vyöhykkeessä kuin itseltään selvä, mutta Lapissa sensijaan sen asettaminen tilaston oimittaisen epätasaisuuden takia vaikeaa. Tilastossa on seikkoja, jotka puhuvat vielä alemman munarajan kuin 7:n puolesta.

Krausen suuresta, mutta keskeneräiseksi jääneestä julkaisusta

puuttuvat sekä riekko että kiiruna, eikä *Sundman*, nähtävästi tietojen puutteessa, mainitse kummankaan munalukua. *Kolthoff—Jägersköld* ilmoittaa riekon munaluvuksi 10—12, kerran 15, ja *Kivirikko* 10—12. Tilastomme mukaan taas on riekon munamäärä 7—14, tavallisimmin 9—11, harvoin korkeampi. Alin määrä on Etelä-Suomessa 9, Oulun vyöhykkeessä 8 ja Lapissa 7.

V. Kiiruna.

Kiirunan munamäärä muistuttaa suuresti riekon munamäärää Lapissa. 11:sta suuremmat pesyeet kuitenkin puuttuvat. Keskiarvo hiukan matalampi, 8.84 pro 9.37. 7:n munan pesyeet ovat enemmistönä.

Sekä *Kolthoff—Jägersköldin* että *Kivirikon* mukaan on kiirunan munaluku 8—9, mutta voi nousta 11:een ja 12:een, mikä ei käy yhteen tilastomme kanssa, joka osoittaa kiirunan munaluvun olevan 7—11.

VI. Viiriäinen.

Viiriäisen täysiä, kuten näyttää, pesyeitä on käytettävänäme vain 5. Ne ovat jakaantuneet kyllä kaikkien eri vyöhykkeiden osalle, mutta kun vertailu näin vähäisen aineiston pohjalla on mitätöntä, olemme koko maamme käsitelleet yhtenä. Tilastomme valossa näyttää viiriäisen munaluku olevan 7—12 eli keskimäärin 9.60. Munalukuunsa nähden viiriäinen on suuresti pyyn kaltainen.

Krausen mukaan on munaluku 8—14, harvoin aina 16, *Kolthoff—Jägersköldin* ja *Kivirikon* mukaan taas 8—12. *Sundman* on vaiti.

VII. Turkinpyy (peltopyy).

Turkinpyyllä on sekä Suomen että tietääksemme myös mailmanennätys munamäärässä. 10 näyttää olevan varma alaraja. Siitä ylöspäin on jokainen luku aina 27 asti edustettuna, ja vielä verrat tasaisesti. Vain täysi tusina (12) kohoo huomattavasti toisten yläpuolelle. Keskiarvoon nähden ovat Oulun seudun muutamat pesätiedot Etelä-Suomea edellä (18.57 pro 17.50). Ja täältä tunnetaan korkein munamääräkin. Se on tavattu *J. A. Sandmanin* mukaan kesällä 1885 Oulun luona.

Kirjallisuuden tiedot ovat ihmeellisen paljon toisistaan poikkeaa-

via. Niinpä *Krause* sanoo munia turkinpyyllä olevan 16—20, nuorilla naarailla 10—12. Pohjoismaalaiset mainitsevat korkeampiakin määriä. Niinpä *Kolthoff—Jägersköldin* mukaan on munia tavallisesti 16—18, mutta monasti („ej sällan“) 20—22, vieläpä 25. *Sundman* ilmoittaa munamääräksi 12—18, toisinaan jopa 22—26, ja *Kivirikko* mainitsee munaluvun olevan „parikymmentä, joskus enemmänkin. Milloin munien lukumäärä kohoaa neljällekymmenelle, on luultavaa, että kaksi naarasta on muninut samaan pesään“.

Tilastomme käsitys turkinpyyn munamäärästä on, että se vaihtelee verraten tasaisesti 10—26 välillä, nousten vieläpä 27:äänkin ja vain 12-luvun ollen huomattavasti toisia runsaamman.

Suorastaan yllättävää on mielestämme, huolimatta siitä, että 20:ntä korkeammat luvut ovat ainakin Pohjois-Europassa olleet varemminkin tunnetut ja mainitut, tilastomme osoittama suurten munamäärien runsaus. Näyttää siltä, päinvastoin kuin mitä on luultu, että 20:ntä korkeammat luvut aina 26:een ovat aivan normaalisia ja yhtä tavallisia kuin alemmatkin. Vai johtuuko tämä runsaus siitä, että etupäässä vain suuret munaluvut on saatettu julkisuuteen? Yleinen käsitys Keski-Europassa näyttää olevan sama kuin *Krausen*. Niinpä *Lucanus*kin pitää 20:ntä turkinpyyn ja kaikkien lintujen korkeimpana munamääränä. *Naumann* mainitsee 20:ntä korkeammista munamääristä, mutta uskoo niiden syntyneen kahden naaraan yhteistyöstä. Omasta puolestaan hän kyllä uskoo, päinvastoin kuin toiset lintutieteilijät, turkinpyyn omin voimin pääsevän 22:een munaan saakka.

Ovatko siis tilastomme osoittamat 20:ntä korkeammat pesyeet yhteispesiä? Omasta puolestamme emme kuitenkaan toistaiseksi niin usko. Jos niin kuitenkin olisi laita, miksi ei tavata esim. 20 + 20 munan, toisin sanoen 40 munan pesyeitä. Eikö yhteispesiä harrastaisikaan muut kuin pieniä määriä munivat naaraat? Vai lopetettaisiinko muniminen, kun joku 28:aa pienempi luku on saavutettu? Asia ansaitsisi tutkimista.

On vielä syy todeta, että olettamuksemme kanalintujen suu-remmasta munamäärästä Etelä-Suomessa on pitänyt yleensä paikansa. Kaikki lajit, joista runsaasti on aineistoa ollut käytettävissä, tätä osoittavat. Turkinpyy tekee kyllä säännöstä poikkeuksen, mutta pesyeiden määrä Oulun läänistä on aivan liian pieni asian ratkaisemiseksi. Toiseksi on käynyt ilmi, että ero Oulun vyöhykkeen ja

Etelä-Suomen välillä on paljoa pienempi kuin O:n v:n ja Lapin välillä. Paitsi keskiarvoa näyttävät myös ala- ja ylärajat pohjoiseen mennessä alenevan.

Lopuksi emme voi vielä kerran olla lausumatta kehoitusta arv. lukijoille. Edellä esitetystä lienee käynyt ilmi, että, vaikkakin muna-tilastoon on käytetty 592 pesätietoa, siinä sittenkin on useita epävarmoja kohtia ja aukkoja, jotka voidaan saada vasta paljon runsaamman aineiston nojalla korjatuiksi. Ja tietoja on varmasti vielä paljon piilossa. Uskomme nim. varmasti, että lähes jokainen lukija on joskus kanalinun pesän tavannut, ellei useitakin. Pyydämme hartaasti yhdenkin pesätiedon lähettämään. Sellaisistahan sadat kokoon saadaan. Ja paitsi munamäärää myös paikan ja ajan, mikäli se muistissa on (vain varmoja tietoja!), sekä vielä hautomismäärän, jos se on tietoon tullut, tai tietoja poikasten myöhemmästä kehityksestä. Eikä vain tilastoamme vastaan mahdollisesti sotivia havaintoja ja harvinaisuuksia, vaan myöskin aivan normaaliset tiedot. Osoite: *E. Merikallio*, Kerava.

Zusammenfassung. Eizahl des *Auerhuhns* 4—13, am gewöhnlichsten 6—7, in Lappland selten 8, im übrigen Finnland oft 9, selten mehr; untere Grenze in Südfinnland 5. — *Birkhuhn*: Eizahl 5—12, am gew. 7—10, nur in Südfinnland 11, sehr selten 12; untere Grenze in Südfinnland 6. — *Haselhuhn*: Eizahl 7—12, am gew. 8—10, seltener 11, sehr selten in Südfinnland 12. Untere Grenze in Südfinnland 8, in Oulu Län 7. — *Moorschneehuhn*: Eizahl 7—14, am gew. 9—11, selten mehr. Untere Grenze in Südfinnland 9, im mittleren Gürtel (Oulu Län) 8, in Lappland 7. — *Nord. Alpenschneehuhn*: Eizahl 7—11. — *Wachtel*: Eizahl 7—12. — *Rebhuhn*: Eizahl variiert gleichmässig zwischen 10—26, sogar 27; 12 er Gelege sind merkbar zahlreicher als andere.
